

A TANULÓ SEXUÁLIS FELVILÁGOSÍTÁSA.

A feministák egyesületében nemrég azt a kérdést tárgyalták, hogy felvilágosítsuk-e a gyermeket a sexuális életről. Az eszme nem új, Németországban már a XVIII. században megpendítették, sőt az akkori filantropusok harcoltak érte. A mostani mozgalom is a németektől ered. Az ethika abszolút fogalom, az mindenütt csak egy lehet; de a német gondolkodás, felfogás, a németek szociális és politikai viszonyai különböznek a mieinktől. Rajta vagyunk, hogy utó-érjük az alapos németeket. A mi magyar körülményeink is megérték arra, hogy velök lépést tartsunk a haladás, a kultura terén, hogy mi is józan, felvilágosodott ésszel ítéljük meg az élet minden mozzanatát.

A feministák megragadták a kérdést és tárgyalták egész komolysággal. Azt akarják, hogy világoztassuk fel a gyermeket a sexuális életről, ne titkoljunk előtte semmit, hadd tudja az élet keletkezését, fejlődését, hadd lássa az ember physikai életét leplezetlenül és egész terjedelmében. S éppen nők harcolnak az eszméért, köztük sok olyan, aki nem él sexuális életet. Vajjon mindegyiknek meggyőződése-e, amiért szót emel, vagy csak azért teszi, mert az eszme ide is eljutott és dicsőség lesz, ha kivívja diadalát. Pedig azt kell első sorban vizsgálnunk, hogy üdvös lesz-e a diadal az emberiségre nézve, fokozza-e majd jólétét, előmozdítja-e boldogságát. Minden diadalra jutott eszmének a korszellem nemesítéséhez, tökéletesítéséhez kell hozzájárulnia; amely eszme (az erkölcsiség magasztosságából, a lélek bájából, idealizmusából levon, azt semmisítsük meg csirájában.

A sexus a természet nagy titka. Schenk, a nagynevű német professzor hiába kereste a nyitját, hiába keresték az alkotó elemek arányát, a protoplázma munkálkodását, a lelki állapot hatását, ez ideig még olyan titok a sexus keletkezése, mint az az erő, mely az életet megteremti, kifejleszti, csodálatos gépezetét fenntartja. És titok az az ok is, mely a nervus szimpatikus öntudatra való ébredését előidézi, mely testi-lelki életre készíti, mely minden szervezetben másképp nyilatkoztatja meg. És nem tudjuk azt sem, miért jelentkezik a másik sexus iránt való szimpatia az egyik emberben nagyon korán, a másikban későn, miért különböző annak hőfoka, időmennyisége, hatása. A természet leghatalmasabb erejét, a teremtő és fenntartó erőt mi nem ismerjük; figyelünk, tapasztalunk, kutatunk, de a határkőnél meg kell állnunk. Áttör-e valaha az emberi elme ezt a korlátot, melyet a természet oly bölcsen állított elénk, nagy kérdés. Ez ideig annyira jutottunk, hogy tudjuk, hogy a nagy titkot megfejteni senki sem tudja.

Amit a sexuális életről tud a világ, az empirikus, s amit sejt a gyermek, az ifjú, az az emberrel született ösztön, reflex, mely fizikumunkkal, intellektusunkkal fejlődik, ép úgy, mint a jellem. sőt ezzel a legszorosabb összefüggésben. Tehát teljes sexuális tudatlanság nincs. Egy öt éves kis fiu egyszer oly sexuális kérdést intézett hozzám az ő kis lelkének megfigyelése alapján, hogy nem tudtam neki rögtön felelni. Egy hat éves kis fiu kezdi a katekizmust tanulni, a legnagyobb komolysággal kérdi: «Miből teremtett minket Isten, hiszen semmiből nem lehet teremteni?» És milyen hamar elpirul az a tíz-tizenkét éves gyermek, ha a sexussal kapcsolatos szavakat intéznek hozzá. A serdülő ifjú meg már nemcsak sejt, hanem tud is sokat, talán nagyon is sokat; ott van előtte az élet, a nagyvilág, társasága, a sexuális ösztön, ezek mind tanították, a fiut is, a leányt is, akiknek egyéni különbözőségével van arányban sexuális tudásuk is.

Természetes, hogy vannak oly titkos dolgok is, melyekre kíváncsi a serdülő ifjú, nem annyira tudásvágyból, mint inkább sexuális ösztönének kielégítése szempontjából. De szükséges-e mindent tudnia; előmozdítja-e a sexuális tudás testi, lelki, erkölcsi jólétét?

A feministák azt akarják, hogy a gyermeket az anyja is, az iskola is teljesen felvilágosítsa, ne lepleljen előtte semmit.

A gyermekek nagyobb részének nincs sexuális titka anyja előtt, sokszor még a serdülő sem titkol előtte semmit, életének minden fiziológiai mozzanatát bevallja, sőt jobban esik neki, ha anyja is tudja. De már a szó szoros értelmében vett sexuális életről nem beszél az ifjú a legédesebb anyának sem. A sexussal járó érzelmet a természet oltotta az emberbe. A sexuális életen alapszik a világ, az anyagi épűgy, mint az erkölcsi. tőle fakad áldás és átok egyaránt. Az ember fizikai életének ez az egyetlen titka, azaz: csak elhallgatott momentuma és mégis meg tudja az is, aki nem részese. Természetesen teoretikai a tudása. A gyermeknek semmit sem kell tudnia, az ifjúnak meg teljesen elegendő annyi, amennyit általában tud, részletekre nincs szüksége; mind ismeri a sexuális élet következményét és mind ismeri a társadalom alkotmányának törvényeit. Egyetlen ifjú sem szorul arra, hogy anyja felvilágosítsa a sexuális életről, de nem is szeretné anyja felvilágosítását. Mert elveszítené boldog álmait, ábrándjait, veszítenének sexuális vágyai szentségökből, a szerelemből teljesen kihalna az idealizmus, amely úgyis messze-messze jár tőlünk.

Inkább szítsuk az idealizmus tüzét az ifjú lélekben, hogy a sexuális élet nemes, fenséges legyen a szó legtágabb értelmében, mert csak úgy javulna meg korunk szelleme, az emberi jellem. Igaz szeretetet neveljen bele az anyja gyermekébe, csak igaz szeretet tud nemes életet teremteni. Óvja az anyja gyermekeit minden testi-lelki mételey-

től okosan, tapintatosan, éber szemmel, a legodaadóbb szeretettel, de minden tervszerű szexuális felvilágosítást kerüljön; mert ezzel nemcsak a szeméremérzetet, hanem a szexuális erkölcsiség minden magasfokosságát kiöli a fejledező emberből. Hadd gondoljon az ifjú csak titokban a szexusra, hadd piruljon, ha a testi élet titkait érintik előtte. Jobb, ha nem is érintik. Ne legyen az ifjú olyan, mint Plotinus volt, aki elpirult, mert teste volt; de ne törüljük le lelke himporát, mely tiszta, nemes, érintetlen boldogságát őrzi. Hogy ez az eszme ismét felszínre került, korunk hibája, de az anyák ne engedjék diadalra jutni, inkább dolgozzanak minden erejükkel a korszellem, a jellem megjavításán, hogy vele kiúzzék az ember boldogságát fenyegető méletyt. A helyesen gondolkodó és nemesen érző anya tudja, mikor van gyermekének szexuális tanácsra szüksége, s akkor ő úgyis megadja az anyai szeretet nagy hatalmával, éltető erejével.

Az iskolában meg épenséggel ne teremtünk szexuális pädagógiát. Az erkölcsi nevelés súlypontja a családban van, az iskolában az intellektuális neveléssel egyszerre történik. Ha szexuális dolga is van a tanárnak a növendékkel, elintézi tapintatosan, a szeméremérzet megsértése nélkül, úgy, hogy a tanuló lássa, hogy még a tanár sem szívesen foglalkozik vele. Nagyon sokat levonna a tanuló szemében a tanár lelki értékéből, ha a szexuális életet úgy magyarázná neki, mint — teszem fel — az algebrát. A növendék a tanárnak csak a pszichikai értékét ismerje, a tanár maga vigyázzon, hogy a tanuló sohase lássa fizikai életét az iskolában, még csak ne is egyék ott előtte. Az iskola szent hely, ott csak felkent apostolok hirdessék a szépet, jót s az igazat, tökéletesítsék a fejledező emberiség lelkét, nemesítsék a kor szellemét, az általános világnézetet, hogy az egyes ember és a nagy társadalom el tudjon jutni az igazi boldogság útjára, melyet ma álutakon keres, ahol nem is találja meg. Hassa át az iskolát a leghelyesebb úton járó ideális szellem, csepegtessen a tanulóba is ideáлизmust, majd ezzel a szexuális életet is helyesen ítéli meg a gyermek, az ifjú.

Jut a növendék-embernek elég felvilágosítás indirecte is, ott találja azt a nagy társadalom közepette, tele van vele a társalgás, az irodalom, a színház. Vannak emberek, akiknek csak úgy érdekes a társalgás, ha sikamlós, kétértelmű. Még ezektől is óvni kell az ifjút, a gyermeket; tudjon ő csak annyit a szexuális életről, amennyi jó nevelés mellett belejut a lelkébe, amennyit ösztöne sug neki, amennyit a felnőtteknél szemlélhet, amennyi csak tiszta és nemes vágygal tölti meg a szívét. Csak a legvégső esetben kell az ifjút felvilágosítani, ha attól félünk, hogy bajba keveredhetik. Akkor is inkább a motivumokat kell megszüntetni.

Sokszor a szenvedély viszi az ifjút tévútra, sokszor meg külső hatások, rossz társaság. Korunk jelleme gyenge, a materialisztikus számítás a sokaság cselekedeteinek rúgója, rontja az ifjúságot a rút haszonlesésével, amely mindenfelé elterjedt. A ravaszság keríti hatalmába az ifjú embert, s ennek lesz áldozata. Ilyenkor hiába beszél szülő is, barát is. Tán ép a felvilágosítás okoz sok kárt mindkét nembeli ifjúságnál. Amely ifjú rossz sexuális útra kerül, az nem tudatlan, hanem merész, nem okos, és nincs szilárd, erkölcsös akarata. A növendék szívét, esztét, akaratát, jellemét nevelje az anya is, az iskola is, akkor majd sexuális téren is erkölcsös lesz a cselekedete.

Semmi célja sincs a felvilágosításnak, csak a szeméremérzetet. Űzné ki a gyermekből, az ifjúból. Ez pedig nagy baj lenne. A szeméremérzet az öntudattal s az értelemmel fejlődik és szoros kapcsolatban van az erkölcsös akarattal. A szeméremérzet kimagyarázhatatlan valami, mely megmarad az aggkorig és mindenkor tiszteletet parancsol. A szeméremérzet mindig tartóztat a ballépéstől; akiben erősen kifejlődött, annak mindig védőbástyája. A növendék-ember sexuális felvilágosítása nem volna egyéb, mint a szeméremérzetnek megsemmisítése, ami pedig nagyon-nagyon sokat levonna a lélek finomságából, ideáлизmusából. Az ifjú nyersen beszélne mindenről, amit a jóízlés és mai sexuális fogalmaink tiltanak. És ha szabadon beszélne, talán hamarabb kerül rossz útra. A szeméremérzetet a természet oltotta az emberbe, és a jónevelés finomítja, nemesíti; a műveletlen emberben mindig csekélyebb mértékben van meg, mint a műveltben, amiért is ez utóbbinak a sexuális élete sokkal magasabb fokon áll, mint az előbbié.

Tehát ne világosítsuk fel az ifjút, hallgassunk a sexuális életről, mint ahogy eddig tettük; ha szükséges a felvilágosítás, a gondos szülő, a jó tanár úgy is megteszi. Neveljük a gyermekben a munkaszeretetet legzsengébb korától, szilárdítsuk akaratát, fejlesszük ki jellemét, akkor sexuális élete is mindig erkölcsös lesz.

DITTLER IDA REGINA.

A GYERMEKEK SEXUÁLIS FELVILÁGOSÍTÁSA.

A gyermekek nemi felvilágosításának módjára, magára a gyakorlatikus eljárásra nézve kitűnő útbaigazítást, irányítást találnak szülők és pädagogusok egyaránt *Oker-Blom* Mikea helsingforsi egyetemi tanár 31 lapra terjedő kis füzetében, mely most jelent meg szép, folyékony magyar fordításban, Kolozsvárt, a Tanári kör kiadásában.* E füzet

* Ismertetését lásd az Irodalom rovatban.